45ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1904 Կ. ՊՈԼԻՍ — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 30 – 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1907 — 30 ԱՂՈՒՍԹՈՍ 1325 – 4 ՇԱՊԱՆ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ց. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բաբը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی: ارمیاسی قره
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽԱՌՆ ՆՕԹԵՐ

Երկու կարեւոր խնդիրներ որոնք սերտ առնչութիւն ունին մեր եկեղեցւոյն բարեկարգութեան և զարգացումին հետ, պահ մը օրուան խնդիրը ըլլալէ ետք, կորսնցուցին կարծես իրենց այժմէութիւնը։ Այրիացեալ քահանաներու վերամուսնութիւնը և ամուսնալուծումը ըսել կ'ուզենք։ Կրօն. Ժողովին վերջերս պատրաստած Ամուսնալուծման հրահանգը դարձեալ հրապարակ նետեց ա՛յս ամենակարեւոր հարցը։ Ամուսնալուծումը, մեր ժողովուրդին ընկերային պահանջումներուն կարեւորագոյն մէկ պէտքը լրացնել սահմանուած է։ Դժբաղդաբար չունեցանք տակաւին ամուսնալուծման յատուկ օրինագիրք մը, որուն բացարձակ տրամադրութիւնները բաւական ըլլային արդարապէս վճռել ամուսնալուծումը, և Կրօն. Ժողովին հրահանգը շա՛տ հեռու է այս կարգի ընկերային գեղծումները քանդելու, վասն զի նոյն, այդ հրահանգին մէջ երբեք նախատեսուած չեն ամուսնալուծում առաջ բերող պարագաները։ Հրահանգը չունի իր մէջ իրաւաբանական ո՛ և է հանգամանք։ Հրահանգին մէջ կը պակսի այն նախատեսութիւնը որ մասնաւորապէս կը պահանջուի ասանկ գործի մը խմբագրութեան համար, քանի որ ժողովուրդի մը ամենակենսական մէկ դատը վճռելու սահմանուած պիտի ըլլայ։ Ասանկ հրահանգի մը խմբագրութեան միջոցին —որ երկու երեք օրուան մէջ կատարուելիք գործ մըն ալ չէ— պէտք է ուսումնասիրել բոլոր այն պարագաները որոնք կրնան առաջ բերել ամուսնալուծումը։ Այո՛, ուրախ ենք որ Կրօն. Ժողովը վերջապէս հասկցած է ամուսնալուծման հրահանգի մը պէտքը, թէ «Զի Աստուած զուգեաց մարդ մի մեկնեսցէ» բանաձեւը, որուն կըռթնած էին մեր կրօնամոլ կղերին մէկ մասը, զադրած է ալ իր անբռնաբարելիութենէն։ Կը շնորհաւորենք Կրօն. Ժողովի Ս. Հայրերը իրենց այս բարի և լայն մտադրութեան համար, բայց չենք կրնար լռութեամբ անցնիլ հրահանգին այն մէկ քանի տրամադրութիւններուն վրայէն որոնց մէջ ո՛չ խորհրդածութիւն և ոչ ալ հեռատեսութիւն կայ։ Ափ յափոյ պատրաստուած գործ մըն է, որուն մէջ կը պակսի շրջահայեցութիւնը, ուսումնասիրութիւնը։

Ասոր իրաւաբանական արժէքը կատարեալ ձեռնհասութեամբ մեկնած ըլլալով իրաւագէտ—փաստաբան Սուրէնեան էֆ., աւելորդ կը համարինք հրահանգի տրամադրութիւններու մասին խօսիլը։ Մեր հայեցակէտը այս հրահանգին մասին բոլորովին տարբեր է. մենք ձեռնհասութեան, այսինքն ասանկ հրահանգ մը խմբագրելու կարողութեան պակասութիւնը կը տեսնենք սրբագումար ժողովականներուն քով։ Կրօն. Ժողովին մէջ եկեղեցական տարեգրութեան եւ առաքողութիւններու, ծիսակատարութեան, կրօնի եւ բարոյագիտութեան ծրագիր պատրաստելու կամ աւանդելու կարող և հմուտ հայրեր կան ու կը գտնուին, բայց ներուի մեզ դիտել տալ թէ ժողովական հայրերուն մէջ իրաւաբանութեան և ընկերաբանութեան խորունկ հմտութիւն ունեցող մէկ ժողովական ալ չկայ, բացառութիւն մը կը կազմէ Ս. Նախագահը, որ արդէն վկայեալ է Տօքթէօռ Աստուածաբանութեան տիտղոսով։

Այս անկեղծ յայտարարութիւնը չենք կարծեր որ Կրօն. Ժողովի Ս. Հայրերուն արժանապատուութիւնը վիրաւորելու հանգամանքը ունենայ, ընդհակառակը մենք կը հաւատանք թէ իրենք ալ մեզի հետ կը խոստովանին որ արդարեւ այդ կարողութիւնը կը պակսի իրենց քով։ Միւս կողմէ Կրօն. Ժողովին վեղարաւոր հայրերը եթէ ունենան իսկ պահանջուած ձեռնհասութիւնը, դարձեալ պէտք ունին ամուսնացեալ կղերին և մանաւանդ աշխարհականներն օժանդակութեան, որոնք մեծ ձայն մը ունին ընկերային այսօրինակ կարեւոր հարցի մը մէջ որ առաւելապէս զիրենք կը շահագրգռէ։ Կրօն. Ժողովը փոխանակ հապճեպ որոշումով մը գործադրութեան տալու այդ հրահանգը, զոր թէեւ պարտ էր դնել Խառն Ժողովին նկատողութեան յանձնել, շնորհաւորելի գործ մը կատարած պիտի ըլլար եթէ կրօնական և աշխարհական անձնաւորութիւններէ բաղկացեալ յանձնաժողովի մը ուսումնասիրութեան յանձնէր իր հրահանգը, իբրև հիմ ամուսնալուծման օրինագրքի մը։

Ասանկ յանձնաժողով մը որուն իրաւամբ և ձեռնհասօրէն կրնան մասնակցիլ իրենց իրաւաբանական և ընկերաբանական հմտութիւններով և գրուածքներով ծանօթ ձեռնհասներ, խնամով պրպտելէ ետք զանազան ազգերու ամուսնալուծման օրէնքները, աչքի առջև ունենալով Մխիթար Գօշի դատաստանագիրքը, որուն ինչ ինչ տրամադրութիւնները համաձայն են Ֆրանս. ամուսնալուծման օրէնքին տրամադրութիւններուն, պիտի կրնար պատրաստել պահանջուած հրահանգը, որ կրկին Ժողովներու հաւանութեամբ և հաստատութեամբ գործադրելի պիտի ըլլար մեր Դատաստ. Խորհուրդին համար։ Ահա այս է մեր խոնարհ հայեցակէտը հրահանգի պատրաստութեան մասին։

* * *

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ ԱՉՔԸ ԼՈՅՍ։ Ուսումնական Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ ուսուցիչներու պարտականութիւններուն մասին պատրաստուած ծրագիր մը կարդալէ ետք, շլացուցիչ ածականներով բարձրացնել և փոխել ուզած է նախորդ ծրագրին գործադրութեան պաշտօն ունեցող օգնական-ուսուցչի, դաստիարակի, օգնական մասնագէտի և մասնագէտի անունները։ Ասիկա կ'սպասուէր արդէն մեր Ուսում. Խորհուրդէն, որովհետև կրթական ծրագիրը փոխելուն սաթիւ պէտք էր որ փոխէր նաև զայն գործադրող մարմնոյն անունները, որոնք, ինչպէս ըսինք, բաւական շլացուցիչ ալ են։ Ու տակաւին մեր վարժապետները կը գանգատին թէ Ուսում. Խորհուրդը իրենցմով չզբաղիր, մինչդեռ այսպէս պանծացուցիչ ալ եւս պիտի չկրկնեն իրենց յանկերգը, և ընդհակառակը երախտագիտութեամբ պիտի վերաբերուին Ուսում. Խորհուրդին։

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ մեր մասնաւոր ուշադրութիւնը գրաւեց օգնական-մասնագէտներուն առաջնութիւնը դաստիարակներուն վրայ։ Ինչպէս յայտնի է, օգն. մասնագէտը միայն մէկ լեզուի կամ ո՛ և է գիտութեան մը ապրիքներու մասին պարզ քննութիւն մը տալով կ'ստանայ վկայագիրը, տես այս մասին օրինական տրամադրութիւնը։

Դպրութեանց մասնագէտ օգնական դասատուի վկայականի քննութիւնք կը պարունակեն հետեւեալ փորձերը.—

Ա. Գրաւոր փորձ

1. Գրական շարադրութիւն մը աշխարհաբար։ 2. Գրաբար թարգմանութիւն մը եւրոպական ո և է լեզուէ։ 3. Շարադրութիւն մը պատմական-աշխարհագրական նիւթի վրայ։ 4. Շարադրութիւն մը բարոյագիտութեան կամ մանկավարժութեան վերաբերեալ խնդրոյ մը վրայ։

Բ. Բերանացի եւ գործնական փորձ

1. Գրաբարի քերականութեան ու Հայ լեզուի պատմութեան վրայ հարցմունք։ 2. Գրագիտական կանոնաց վրայ հարցմունք։ 3. Գրաբար հատուածի մը թարգմանութիւնը։ 4. Դաս մը գիտական, պատմական կամ աշխարհագրական նիւթի վրայ, վիճակով որոշուած։

Հիմա տեսնենք Դաստ. Ուսուցչի քննութեան մասին օրինական հարցաբանը։

Ա. Գրաւոր փորձ

1. Հայերէն աշխարհ. շարադրութիւն մը (բարոյական ճշմարտութիւն մը կամ մանկավարժական սկզբունք մը հաստատել)։ 2. Աշխարհ. հատուած մը գրաբարի վերածել։ 4. Օտ. պարզ շարադրութիւն մը։ 4. Օտ. գրութիւն մը (նամակ, մուրհակ, պայմանագիր, խնդրագիր)։ 5. Գիտական երկու շարադրութիւնք, որոց մին նիւթ ունենայ տարր. թուաբանութեան, նաև տարր. երկրաչափութեան վերաբերեալ խնդիր մը, և միւսը՝ խնդիր մը վերաբերեալ բնապատմ. և բնագիտ. ուսմանց և անոնց ամենապիտանի կիրառման յառաջացանութեան, յերկրագործութեան, և ի ճարտարութեան։

Բ. Բերանացի փորձ

1. Հարցմունք կրօն. բարոյագիտ. մանկավարժ. նիւթոց վրայ։ 2. Գրական աշխարհաբար հատուածի մը բացատրեալ ընթերցանութիւնը և գրական վերլուծութիւնը տրամաբանօրէն։ Գրաբար պարզ հատուածի մը քերականօրէն մեկնութիւնը։ Այսպէս նաև 3. Օտ.ի, 4. Եկեղ. և մատենագրական պատմութեան, Օտ. և ընդհ. պատմութեան, 5. Եւրոպական և Ասիական Տաճկաստանի աշխարհագրութեան, 6. Հարցմունք օրէնսգիտական և տնտեսագիտական. 7. Հարցմունք թուաբանութեան, տարր. երկրաչափութեան, 8. Հարցմունք բնական պատմութեան, բնագիտութեան և բնախօսութեան ընդհ. գիտելեաց մասին։

Այս բերանացի և գրաւոր փորձերէն ետք դաստիարակին յատուկ է նաև գործնական փորձ մը, որ ի ներկայութեան Քննիչ Յանձնախումբի անդամներուն, նախակրթարանի մը մէջ երկու դասախօսութիւն պիտի ընէ։

Այս երկու քննութիւններէն յայտնի կը տեսնուի թէ մեծ տարբերութիւն մը կայ [illegible] օգն. մասնագէտի և դաստիարակին ուղղուած լեզուի յատուկ հարցումներուն մէջ, իսկ ինչ որ մեծ առաւելութիւն մը կ'ենթադրէ դաստ. ուսուցչին՝ այն ալ կրթական ծրագրի բոլոր ճիւղերուն համար անցուցած քննութիւնն է որով բացարձակ իրաւունք կ'ստանայ դասախօսելու ամեն տարր. մինչեւ բարձրագոյն և լրացուցիչ դասարանները, մինչդեռ օգն. մասնագէտը չունի այդ կարողութիւնը և իրաւունքը և սակայն նոր դասակարգութեան մէջ օգն. մասնագէտը ալ աւելի շլացուցիչ տիտղոս մը ունի մասնագէտ և աւելի վեր դասուած է դաստիարակէն։

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒՀԻ անունն ալ որ տրուած է օգն. ուսուցիչներուն, շատ յարմար տիտղոս մը չէ։ Մանկավարժութիւնը (pédagogie) արուեստ մըն է, որուն հետեւողն է մանկավարժը (pédagogue), որ մեծ կարողութիւն մը ունենալ կ'ենթադրէ։ Մեր ո՞ր օգն. ուսուցիչը մանկավարժութեան տարր. դասընթացք մը տեսած է, անոնցմէ ո՞րը հետեւած է մանկավարժութեան։ Եթէ բառին անձուկ սահմանը (այսինքն մանուկները վարժեցնող) նկատողութեան առնելով է որ պաշտօնը նկատուած է այդ անունը դարձեալ սխալ է, որովհետեւ մանուկները վարժեցնելը աւելի դժուար և աւելի կարեւոր է քան տարր. դասարան մը վարելը։ Արդարեւ շատ հին ատեններ Յոյները pédagogue կը կոչէին այն ծառաները, որոնք տղաքը դպրոց առաջնորդելու պաշտօնը ունէին, մինչ, բայց ետքը այս անունը շատ մեծ նշանակութիւն մը ստացաւ և այսօր, ինչպէս դիտել տուինք արուեստ մըն է pédagogie։ ԱՒԱԳ ՄԱՍՆԱԳԷՏ պիտի կոչուին հին կարգ. կանոնագրի մասնագէտները, որոնք պիտի դասախօսեն վերինին և լրացուցիչին մէջ։ «Վերինը բացատրութիւնը չհասկցանք, արդեօք բարձրագո՞յն ըսել կ'ուզուի, թէ նոր դասարանի մը անունն է»։ Ասիկա լաւ, եթէ սակայն Աւագ մասնագէտներ մինչեւ տարր. և միջին դասարանները չխոնարհին, քանի որ փորձը ունինք աչքի առջեւ։ Բայց տեսցուք եթէ ո՛վ են ուսուցչապետք մեր։ Ուսուցչապետ նոր տիտղոս մըն է կ'ըսուի, որ նախորդ կարգ. կանոնագրի մէջ կը պակսի, այս տիտղոսը պիտի տրուի երկրորդական վարժարաններու ուսուցիչներուն։ Լուսահոգի ուսուցչապետին, Պէրպէրեանի մահուան ատեն շատեր կ'ողբային, թէ մեր միակ ուսուցչապետն ալ, անուն մը որուն իրաւամբ արժանի էր հանգուցեալը, գնաց մեզմէ, տեսնենք ո՞վ պիտի յաջորդէ անոր. այն ատեն հաս մը չգտանք անոնց բազմակողմանի հմտութեան տէր մէկը, բայց այսօր Ուսում. Խորհուրդը տիտղոսներով կուտայ մեզի և հետեւաբար այդ ողին ալ կը վերնայ մնէ։

Ինչ բարեբաղդութիւն, աւագ մասնագէտ կոչուիլ նախակրթարաններու մէջ, իսկ ուսուցչապետ երկրորդական վարժարաններու մէջ, հաւատացէ՛ք, Պէրպէրեան էֆ. անգամ պիտի նախանձէր ասանկ պատիւի մը, եթէ ողջ եղած ըլլար։

Ուսում. Խորհուրդի այս կարեւոր մէկ դասակարգութենէն ետք, իրաւունք ունինք սպասելու ՆԻՒԹԱԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ մը ուսուցչական դասակարգութեան քով, որ կարեւորագոյնն է։ Տակաւին բառերու հետ կը խաղանք ուսուցիչները զարգացնելու, անոնց ապագան բարւոքելու համար։

Յ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Ստորեւ կը հրատարակենք «Աւետաբեր»էն՝ խիստ շահեկան յօդուած մը, որ իր տեսակին մէջ մէկ հատիկն է՝ գրեթէ, և կը ցուցնէ թէ մտածելու եղանակները ո՛րչափ փոխուած են մեր բողոքական ազգակիցներուն մէջ։ Յօդուածը զուտ հիացողական մըն է հանդէպ Տիրամօր Ս. Կուսին, որ կը փառաբանուի, կը յարգուի բանաստեղծական խիստ հմայիչ ոճով մը՝ ուր արուեստին շնորհը կը միանայ զգացման վսեմութեան։ Քառասուն տարի առաջ ապրող բողոքականի մը համար ո՛չ թէ Աստուածածնայ ներբողականը ընել, ո՛չ թէ զան «Ս. Կոյս» և «Տիրամայր» դաւանիլ, այլ և անունը բերան առնելն իսկ խղճահարութիւն պիտի պատճառէր, ա՛յնչափ ծայրայեղութեան տարուած էին իրենք։ Եւ այս ծայրայեղութիւնը անիրաւ չէր, նկատի առնելով որ Հռոմէական եկեղեցին մէկ մասն ալ նոյնչափ ծայրայեղութեան գացած էր, իր կարգին աւելորդ չափազանցութիւններով պճնելով Ս. Կոյսին ընծայուած պաշտամունքը։

Փափաքելի էր որ «Աւետաբեր»ի այս յօդուածը Թրքաբարբառ «Աւետաբեր»ի մէջ ալ հրատարակուէր, և նոյն թերթին ընթերցողներն ալ սրբագրէին իրենց թիւր կարծիքը՝ Տիրամօր մասին։ Իրաւ է որ յօդուածագիրը Հայ եկեղեցւոյ դաւանութեան համեմատ չընդունիր Աստուածածնայ ընծայուած յարգն ու պատիւը, սակայն պէտք է նկատի առնենք որ գրողը բողոքական մըն է։

ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

Ահա մեծ տօն մը եւս որ միշտ փութով կը յաջորդէ Այլակերպութեան, անոր թողուցած տպաւորութիւններուն վրայ հոգեւոր ցունց մը եւս աւելցնելու հայ բարեպաշտներու սրտին մէջ, մանաւանդ իգական սեռին՝ որք գերազանցապէս կը շահագրգռուին ու կը յուզուին «Կանանց մէջ օրհնեալ» Տիրամօր յիշատակովը, երկու, գոնէ անհրաժեշտապէս մէկ շաբաթ պահեցողութեամբ պատրաստուած Աստուածածնի տօնին օրհնութեանց ու հանդիսին(*)։

Այս տօնով Եկեղեցին կը յիշատակէ գալուստն Քրիստոսի ի փոխումն իր մօրը, բայց պաշտամունքներու մէջ կարեւորագոյն տեղը մօրն է ընծայուած քան որդւոյն. տօնելին Տիրամայրն է քան Քրիստոս։

Տօնին հաճելի մէկ արարողութիւնն խաղողօրհնէքն է, որ ո և է պատճառէ աւելի խորհրդաւոր կապակցութիւն մը ունի Ս. Աստուածածնի հետ, ինչպէս կը տեսնուի հետեւեալ շարականին մէջ. «Համեղաճաշակ պտղոյն բանաւոր բարունակ, յորմէ կթեցաւ մեզ ողկոյզ

(*) Ծան. Աւետաբերի Եկեղեցին Վերափոխման նախընթաց օրը իր տօներէն Շողակաթի տօնը կը տօնէ Գրիգոր Լուսաւորչի Էջմիածին տեսիլքէն առնուած. սա պատշաճ կցորդութիւն մ'է տօնին Տիրամօր, յորում էջ Միածինն ի Հօրէ և կաթեցաւ Շողն Աստուածային մարմնեղէն տաճարին մէջ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(83)(

ՓՈԹՈՐԿԱԼԻՑ ԿԵԱՆՔ ՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

ՎԱՅԵԼՔԻՆ ԵՏՔ ՅԱՓՐԱՑՈՒՄ

Լիսթրաքի կոմսին հարստութեան նկատմամբ Տը Մուլիէռի արտայայտած աննպաստ ու յոռետես կարծիքները խոր տպաւորութիւն ըրին Պէնսէրատի մարքիզուհիին վրայ, որ թերահաւատ շեշտով մը,

—Ինչ, գոչեց, Լիսթրաքի կոմսը իմ հարստութենէս աւելի միջոց պիտի չունենա՞յ ապրուստի։

—Բացայայտ է, անոր սովորութիւնը միշտ միամիտ կիներուն շնորհիւ ապրիլ է, Քլարա Մօնթիի հարստութիւնը հատցուց, այս ընթացքով, դուք ալ երկրորդ Քլարա մը ըլլալու ճամբուն մէջ էք։

—Բնաւ այդ բանը պիտի չըլլայ, ես թէեւ վերջին ծայր կը սիրեմ Ժօրժը, բայց Քլարա Մօնթիի պէս ապուշ չեմ որ հարստութիւնս անոր առջեւ փըճացնեմ։

—Տեսնե՛նք, ապագան շատ հեռու չէ, միայն որ եթէ ամբողջութեամբ նըւիրուիք կոմսին, ես պիտի ստիպուիմ յարաբերութիւններս դադրեցնել ձեզի հետ։

—Վստահ եղէք, այն աստիճան թեթեւաբարոյ չեմ, և սակայն չեմ կրնար Ժօրժէ բաժնուիլ, առարկելով թէ խընայող չէ և շատ ծախսեր կ'ընէ, ինչ խելք կը սորվեցնէք ինծ։

—Դէպքերուն սպասելու էք, իրերու ընթացքին հպատակիլ, չոր յոյսերով չօրօրուիլ, միակ ուշիմութիւնը պիտի ըլլայ ձեզի համար, կոմսը պիտի չյաջողի կինը արձակելու, ընդհակառակը դատարանները կրնայ ըլլալ որ կոմսին աննպաստ վճիռ արձակեն, հետեւաբար մինչեւ խնդրին սառոյց լուծումը անհրաժեշտ է որ վերապահումով վերաբերուիք կոմսին, առայժմ ձեր շահը կը պահանջէ Լիսթրաքէ չբաժնուիլ, մէկ քանի օր ետք ըլլալիքը կարելի չէ հիմակուընէ նախատեսել, ամէն օր կը շարունակեմ ես Քլիւպ երթալ ու Ժօրժի ընդհանուր նիստուկացը ուշադրութեան առնել, ո՛ր օր որ սընանկութեան աստիճանին հասնի, խօսքս կ'իմացնեմ ձեզ, այն ատեն եթէ ուզէք, բաժնուելու համար պատրուակ մը ստեղծելը շատ դժուար չըլլար։

—Բայց շատ չէ՞ք աճապարեր, պարոն տը Մուլիէռ, կ'երեւայ որ սրտի խաղերը կը շփոթէք դրամի խաղերուն հետ, և այնպէս կ'ենթադրէք որ այնչափ սիրած Ժօրժէս կրնամ բաժնուիլ դրամը հատցուցած օրը։

—Իմ գիտցածս սա է, միացածին խելքս չհասնիր, մենք երկուքս լաւ կը ճանչնանք զիրար, Լիսթրաք միմիայն ծանօթ մըն է ինծի համար, մտերիմս բարեկամս չէ բնաւ և չի կրնար ըլլալ երբեք, որովհետեւ բարեկամութիւնը փոխադարձ շահերու մէջ միայն կը նըկատեմ ես, հետեւաբար Ժօրժի փճանալը կամ չանկլը նշանակութիւն չունի աչքիս, ես ձեր վրայ միայն կը մտածեմ, ձեր ամենաթեթեւ մէկ վնասը մեծ վիշտ կը պատճառէ ինծ։

—Ինծ նկատմամբ ձեր ցոյց տուած այս աստիճան հոգածութիւնը կը ցուցնէ թէ շահակցական կապ մը կայ իմ և ձեր միջեւ։

—Բնականաբար շահակից ենք մենք երկուքս, այս մասին խօսած էի ձեզ կանուխէն։

—Այո՛, ըսած էիք թէ օր մը պիտի ամուսնանանք, սակայն ես լրջութեամբ չէի մտածած ձեր այդ առաջարկին վըրայ։

—Սխալեր էք այսչափ կարեւոր խնդրի մը վրայ լրջութեամբ չմտածելով, սակայն հիմա անոր վրայ մտածելու ժամանակը չէ, առայժմ ձեզմէ պահանջածս սա է միայն որ, խորհուրդներուս հետեւիք, ու դուք զձեզ գործածել գիտնաք, Ժօրժի խնդիրը լուծուելէ ետք մենք դիւրաւ կը համաձայնինք, ես ձեզի համար կ'աշխատիմ, բնաւ տարակոյս մի՛ ունենաք այդ մասին, կը գուշակէք անշուշտ թէ ձեր եկած ատեն ուր կ'աճապարէի երթալ։

—Քլիւպ կ'երթայիք անշուշտ Ժօրժի վրայ հսկելու համար։

—Ո՛չ դեռ դրամախաղի չսկսան Քլիւպին մէջ, հիմա տեղ մը պիտի երթամ հասկնալու համար թէ Լիսթրաքի կոմսուհին Քլարա Մօնթի ինչպէս և ո՞ւր կ'ապրի, կը փափաքիմ հաստատապէս գիտնալ թէ Քլարա Մօնթի ճըշմարտապէս սիրահար մը ունի՞ ու անոր հե՞տ կ'ապրի, ինչպէս կը հաւաստեն ոմանք։

—Ի՞նչ աղէկ բան պիտի ըլլար, եթէ այն չլսուի երգչուհին սիրահար մը ունեցած ըլլար, այն ատեն Ժօրժ դիւրաւ կ'արձակէր զայն որ այլեւս Ժօրժի վրայ չէր մտածեր, բայց ո՛ր ապուշը սիրտ պիտի տայ անանկ պառաւ կընկան մը։

—Բայց Քլարա եթէ ուզէ կրնայ ինքզինքը պաշտպանել դատարանին առջեւ։

—Ինչպէս։

—Իմ հաւատքս այս է։

Տը Մուլիէռ Լիսթրաքի կոմսին կեղծարարութեանը վրայ հիմնուելով գոյացուցած էր այս հաւատքը, սակայն բնաւ խօսք չըացուց մարքիզուհիին թէ կոմսը կնոջը ստորագրութիւնը կեղծելով հինգ հազար ոսկի չորթեց Մէնաժէէն։

—Ուրեմն ինչ պիտի շահիմ այս սպառողական կեանքէն, քանի որ կ'ըսէք թէ կոմսը պիտի դատապարտուի։

—Դուք ինծ յանձնեցէք գործը, միացածին մի խառնուիք, վնաս չէք ըներ մի՛ վախնաք, մինակ թէ ծրագիրներուս մի՛ միջամտէք։

—Այո՛, այո՛, ալ զզուեցայ այս փոթորկալից կեանքէն ու անոր դարձուածքներէն, բաց օդի պէտք ունիմ, յուզումները, սրտխառնուքն ու էնթրիկները մաշեցուցին զիս, մնաց որ հիմա տունս ալ մարդ չգար ու աստիճանաբար մոռցուելու վտանգին պիտի ենթարկուիմ, այս անտեղութեան առաջքը առնելու համար պէտք է երեւամ, ինքզինքս ցուցադրեմ, կառքս դրան առջեւ կ'սպասէ Պուլօնեյի անտառը պիտի երթամ հիմա, կ'ուզէ՞ք ինծ ընկերակցիլ։

—Շնորհակալ եմ, ձեր ներողամտութեամբ կ'ուզեմ առանձին երթալ։

—Ուրեմն ես երթամ, դուք բնականաբար ինձմէ առաջ կը տեսնէք Ժօրժը, ըսէք որ ժամը եօթնին ճաշի կ'սպասեմ իրեն, այս գիշեր թատրոն երթալ կ'ուզեմ, խնդիր չէ ո՛ր թատրոնը կ'ուզէ ըլլայ օթեակ մը թող վարձէ։

Մարքիզուհին բարեւելով մեկնեցաւ։ Տը Մուլիէռի ժամանակը սուղ էր, կոմսուհիին կեանքին նկատմամբ այն օր իրեն խոստացուած ճշգրիտ տեղեկութիւնները ստանալու կ'երթար, մտածելով որ կոմսին պառաւ ազգականուհին Մարվէչօլի մարքիզուհին կրնար կոմսուհիին վրայ տեղեկութիւն ունենալ, քանի որ բնական հետաքրքրութեամբը Բարիզի մէջ անցած դարձածներուն ամէնքն ալ կը հետապնդէր։ Պառաւ մարքիզուհին գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար ամէն տեսակ ամբաստանութիւններ կը թափէր Քլարաի հասցէին և առանց ուղղակի իր ազգականը Ժօրժը պաշտպանելու. ամբողջ յանցանքը կոմսուհիին վրայ կը բեռցնէր։ Քլարաի անհետացումէն ի վեր Տը Մուլիէռ չէր տեսած Մարվէչօլի պառաւ մարքիզուհին, իսկ Ժօրժ շարունակ կը խուսափէր այս պառաւ ու շատախօս ազգականուհիէն, որ բնաւ օգուտ մը չունէր իրեն և պարապ խօսքերով ու յանդիմանութիւններով գլուխը պիտի ուռեցնէր։

(Շարունակելի)

անսպառ յուրախութիւն տը ։ մնջելոյ ի ճաշակմանէ ծառոյն գիտութեան։»

Հայ Եկեղեցին տարուան ընթացքին մէջ ի յիշատակ Տիրամօր եօթն տօներ ունի. 1. Ցղութիւն, 2. Ծնունդ, 3. Ընծայումն Ս. Կուսին, 4. Աւետումն, 5. Վերափոխումն, 6. Գիւտ տփոյ, 7. Գիւտ գօտւոյ Ս. Աստուածածնի։ Նաև բոլոր Տէրունի և սրբոց տօներուն ու ամենօրեայ պաշտամանց մէջ Աստուածածնի չարական մը, խնդրուածք մը, անհրաժեշտօրէն գետեղուած են ժամասացութեան կարգին։ Ամէն չորեքշաբթի օր նուիրուած է Ս. Աստուածածնի. դարձեալ անոր անուան ընծայուած բազմաթիւ վանօրայք ու եկեղեցիք և խորանք կը հաստատեն այն մեծ կարեւորութիւն և յարգանքը, զոր Տիրամայր կը վայելէ հաւատացեալներու մեծ բազմութենէ մը։

Բնականաբար այս ամէն պատիւն ու փառքը մատուցուած է Ս. Կուսին, վասն զի նա Քրիստոսամայր եղաւ և սակայն աւելի կը սատկանայ երանելի Կուսին դիմելու թափը և առ նա ամէն օր բիւրաւոր ողջոյններ, աղերսներ, յուսահատեալներու ճիչեր... կը բարձրանան, վասն զի ընդունուած է թէ նա յետ մահուան մարմնով փոխուեցաւ յերկինս. ուստի կը բազմի ընդ աջմէ իւր որդւոյն առաջ բարեխօս մեղաւորաց «աղաչանքները իր որդւոյն և մեր Աստուծոյն մատուցանելու» բարձրագոյն պաշտօնով։

Մեր նպատակը չէ բարեխօսական հարցը շօշափել. անոր շրջանն անցած է. ան իր ժամանակին քննուած ու լուծուած խնդիր մ'է, և մարդիկ անոր վերահասու պէտք լինին իրենց մտաւոր և կրօնական զարգացման աստիճանաւ։ Մենք Հայ Եկեղեցւոյ տօնակարգութեանց չուրջը մեր մտածումներու կարգին չուզեցինք անտեսել Վերափոխման նաւակատիքն ալ և այն առիթով անգամ մը ևս մատնանշել Հայ Եկեղեցւոյ սրբազան բանաստեղծութիւնն, յորս Ս. Կուսին ընծայուած կտորները անզուգական փափկութիւն մը, կուսական գեղ մը և հրապոյր մը առած յանկուցիչ քերթուածներ են Շարականոցին։

Ո՛չ վարդապետական ու դաւանաբանական, այլ բանաստեղծական հայեցակէտով երբ կ'ուսումնասիրենք Աստուածածնի չարականները, խնկոյն ի յայտ կուգայ անոնց գրական արժէքը իրենց տեսակին մէջ, և չորրորդ դարէն մինչև տասնևմէկերորդ դար Հայ երգիչներու կրօնական ըմբռնումը ու Աստուածային յարաբերութեան մէջ անոնց ծայրայեղ անհամարձակութիւնը և հետևաբար սուրբերու մանաւանդ Ս. Կուսին դիմելու պալատագին մըմռնջները։ Այս անմաչ քերթող աղօթաւորները իրենց Ս. Գրական հմտութեամբ ու լեզուով ամէն գեղեցիկ և կարելի նմանութիւններ գոյնզգոյն գոհարներու նման ընդելուզած՝ փառաշուք լանջազարդն և կուսական արժանավայել պըսակը կազմած են երկնային հարսին, ու անոնց խուրաքանչիւրին վրայ աստղանման կը փայլի անոր այլաբանական անունն ու տիտղոսն։

Ահանիկ քանի մը նմոյշներ. «Երկին վեհագոյն, Բերովբէ հոգեղէն, Ճեմարան բանին Աստուծոյ, Սեաւգաստ արքային, Դրախտ Աստուածային, Աստուածատունկ խնկաբեր ծառ, Նորատունկ բուրաստան, Բանաւոր երկիր, Անթառամ ծաղիկ, Շուշան հովտաց, Տաղաւար Աբրահամեան, Մորենին վառեալ, Տապանակ կտակի, Սափոր ոսկի, Խորհրդաւոր խորան, Սիւն հրեղէն, Ամպ հովանի, Լուսոյն աշտանակ, Վառարան Աստուածային բոցոյն, Գեղմն ընդունիչ ցօղոյն երկնային, Լեառն վիմածին, Ամպ թեթեւ, Դուռն փակեալ, Աղբիւր կնքեալ, Ոգ հանդարտ, Առաւօտ խաղաղութեան, Արուսեակ լուսաբերաբեր, Սրբելիք իմանալի, ի Լիբանանէ դիմեալ հարսն, Աթոռ փառաց յերկրի...»։ Աստուածաշունչ Ս. Գրոց հետեւողներ դիւրաւ կրնան դրտնել կամ յիշել այս այլաբանական ձեւերու մարգարէական կանխասացութիւնները։

Աստուածածնի չարականներու մէջ ամէնէն հաճելի կէտը Բանին մարդեղութեան — մարմնառութեան — պարզ աստուածայայտնութիւնն է, եթէ կրնանք այս բառով բացատրել. այն երգերու մէջ միամիտ հաւատացողի մը աչքին կը ներկայանայ «Կենդանի ճառագայթքն անմարմին լուսոյն՝ Ս. Հոգւով ի կուսէն յղացման և մարմնաւոր ծննդեան սքանչելի մեծ խորհուրդն։» Արդարեւ անանք կը պատկերեն Յիսուսի Քրիստոսի մարդկային էութեան է'ն գեղեցիկ և ազդու նկարագրութիւնը։ Աս հմայիչ տողերէն քանի մը տանինք սաննենք իբր օրինակ, որոնցմէ ոմանք Քրիստոսի և ոմանք Տիրամօր ուղղեալ են. «Անժամանակին առ ի Հօրէ և անմարմին ծնեալն ծընունդ այսօր աւետաւքն Գաբրիէլի մարմին զգենու ի սրբոյ կուսէն։ Երկինք չէին բաւական փառաց անմահ Անեղին, արգանդ կուսին ժամ կալեալ ընդունիլ զչինքն երկնային։ Մի՛ բ ի ...

կուսէ անճառ միութիւն, անքակտելի և միշտ գոլով ոչ մեկնեալ ի հայրական ծոցոյ։ Արարողին երկնի և երկրի եղեր տաճար և առագաստ։ Կերակրողին տիեզերաց արբուցեր զկաթ սուրբ կուսութեան։ Անտանելւոյն տաղաւար բարձող էիցս Բարձրելին՝ որ ծնար զԱստուած մարմնով զանմարմինաբար ծընունդն Հօր։ Զնոր խաւարման հրաշալի խառնման Բանին մարմնոյն հոգեւոր երգով բարեբանեսցուք։ Ասելով զերաբիվն և օժտարան լուսածին, զանմայր ծնեալն առաջին ծնար անհայր յերկրորդին։»

Ի դէմս Ս. Աստուածածնի ուղղեալ բոլոր սրբազան բանաստեղծութեանց ամէնէն սքանչելին, անզուգական բանաստեղծին, Նարեկացիի, մէկ գողտրիկ կտորն է, «Աշուք ընդ Տիրուհւոյն» վերնագրով աղաչանքը։ Կարդացէք ութսուներորդ գլուխը աղօթամատոյցին, պիտի երեւակայէք ինձ հետ, սևաչուի գեղակազմ, ուժեղ պատկառելի վարդապետ մը սևերու մէջ ծրարուած, այլայլած խնքնակորոյս, արագաքայլ կը ճեմէ իր վիմափոր ճգնարանի սև որմերուն քովօք. հոն, ուր իրմէ հազիւ եօթն դարեր առաջ խունկեր ու ճարպեր կը ճենճերէին ի հաճութիւն խաւարային կռոց, այժմ կենդանի զոհ մը, խունկ մը կ'այրի անսպառ և անշէջ։ Գրիգոր վարդապետն է, դարձեալ երկնային հաճութեան մը, նոպայի մը մէջ է սրտատրոփ. մերթ կը հառաչէ, մերթ կ'ողբայ ու կը հեկեկայ մանկաբար։ Ահա արեւելեան պատուհանէն գլուխն ու լանջը դուրս ձգեց յուսահատ երերումով մը. սեպ ժայռէն վայր իյնալու, եթէ ոչ հինգ մղոնէ աւելի հեռաւորութենէն ծովակը նետուելու սրտին տապն ու հրդեհը մարելու կապուտակ ալեաց մէջ։ Ո՜հ թըշուառ կրօնաւոր. կ'աղաղակէ, կարծես գետերու վռնմակէն հալածական, կամ իր կուսական սրբութեան ի պաշտպանութիւն անձնուէր մարտնչումին մէջ ուժգնապէս հարուածուած գեղուհիի մը ակնթարթէն. անզբեկ ու սարսափած կը գտնէ իր Աստուծոյն ողորմութեան դռները բարկութեամբ գոցուած, Փրկչին դէմքը անհաշտ խոժոռած. ուստի կը մնչէ աղաւնիի պէս, կը գոռայ առիւծաձայն։ Ահա աչքերը սևեռեցան երկինք կամարին, ձեռքերը դողդղալով բարձրացան բազկատարած, լուսաշող դէմքին վրայ կայլակներ սահեցան ընկղմեցան թուխ մօրուքին մէջ. եղանակաւոր պաղատանք մը կը գեղգեղէ «Եւ արդ՝ ի վերայ այսքանեաց յուսահատութեանց և անհարիս սրտաբեկութեանց պակուցանողական (խիստ երկիւղալի) սաստկութեանց աստուածային բարկութեանց, տագնապեալ ոգւով թախծութեան ի սպառ, աղաչեմ զքեզ Ս. Աստուածածին, հրեշտակ ի մարդկանէ...ահա կաթիլ մի կաթին քումդ կուսութեան յանձն իմ անձրեւեալ կենաց ինձ զօրէ...։» Մեղմիկ մը նուաղած շունչով վերջացաւ հայցուածը, վերջին հեւքն «Ամէն» էր, յետ որոյ օրհնեալ գլուխը քարին կըրթնցուցած կը ննջէ. սուրբ արցունքով անգամ մը ևս համբուրելու յաւիտենականին անմատչելի աթոռը, չըրագելով սակայն այն խումբերը տառապեալ հոգիներուն, որք իր յուսահատութեամբ ու տագնապով, զոհերով ու մեծագումար ընծաներով դարերէ ի վեր կը դիմեն իր նշխարներուն բիւր բիւր ցաւերու դարման գտնելու յուսով։

Նարեկացիի աս դիմումն ու պաղատանքը պէտք յանդգնէինք քննադատել, եթէ կարենայինք զգալ իր զգացումներ, իր յափշտակութիւնը։ Բացայայտ է թէ քաջ հետազօտ քաջ գիտէր թէ ոչ մէկ արարած ամենուրեք և ամենալուր է, բայց երբ մօքի յափշտակութեամբ վերասլացած՝ հոգիներու աշխարհի մէջ է, ի՛նչ կը տեսնէ հոգիները. ո՞վ կրնար արգիլել որ նա իր աղերսը չընծայէր իր Փրկչին Սուրբ մօրը։ Ես իբրեւ հաւատացող մը Բանին մարդեղութեան, խոնարհ պատկառանքով մը վերաբերելով Ս. կուսին ուղղեալ դիմումներու և գովեստներու բարեպաշտիկ զգացումներուն, կ'ըսեմ. Մարմնացեալ Աստուծոյ մը համար հրեշտակային երգեր ու սրբասացութիւններ անբաւական փառաբանութիւններ են. իսկ Աստուծոյ մը մարմին տուող, անուցանող ու խնամող մօր մը համար մարդոց կողմէն գովեստ մը չարագրելն ալ բոլոր նախընթացները գերազանցելու պայմանաւ։ Նարեկացիի մը սրբութիւն ու միաժեք լեզուն կ'ուզէր, մինչ մաքիչ, յուղիչ ու հրացուցիչ. ինչպէս կը տեսնենք «Գո մաէ խմբից» անմահ Ներբողականն և «Աշուք ընդ Տիրուհւոյն» հոգեթոյչ պաղատանքը։

Գալով Վերափոխման պատմութեան, եկեղեցւոյ հայրեր համաձայն չեն. բատ Մովսէսի քերթողի, Ս. կուսին վախճանեալ մարմինն կը դրուի գերեզմանին դուռը, սպասելով Տեառն... Եւ ահա ինքն իսկ բիւրաւոր հրեշտակներով իջնալով ի ներկայութեան յուղարկաւոր ... մարդոց ... յերկինս վերափո-

խեց իր մայրը։ Այս է նաև Շնորհալւոյն գաղափարը։ Իսկ Կիրակոս վարդապետն, հեղինակ Առեւելք Գեւարփին չարականին, կը ներկայացնէ Ս. կուսին մարմինը թաղուած, «Եղեալ ի վիր հանդըստեան» զոր երեք օր յետոյ բանալով ի կատարումն բղձից Բարդուղիմէի, կը գտնեն գերեզմանը թափուր. «Բանջի եղե վերափոխեալ...։»

Այս պատմութիւններէն թէ ո՛րն է ստոյգ, կամ եթէ ոչ մին, կամ եթէ երկուքը համաձայնեցնելու բացատրութիւն մը կա՛յ, փոյթ չէ։ Որովհետեւ եթէ Ս. Կուսին մարմինը բոլոր սրբոց միոյն պէս թաղուեցաւ, անոր արժէքը չպակսիր, եթէ Քրիստոս իր մօրը բացառիկ պատիւ մը ընծայելով և իրեն մարմին տուող մարմնին փառութեան և որդւոյն կերակուր լինելու չնախարկելով Ենովքի և Եղիայի պէս յերկինս փոխադրեց, և եթէ փոխադրեր նոյն իսկ մահ չճաշակած, այդ պատճառաւ արտակարգ յարգանք մը չպահանջեր իր մօրը։ Քրիստոսի հրամանով ուրիշներ յարութիւն առին. անոր մահուամբ շատ գերեզմաններ բացուեցան ու շատ սուրբ ննջեցելոց մարմիններ յարութիւն առին և մտան Ս. Քաղաքը ու հաւանաբար Քրիստոսի հետ երկինք ելան նորէն գերեզման չդառնալով. նոյն շնորհք խոստացուած է բոլոր ննջեցելոց, ոմանք՝ ի յարութիւն կենաց և ոմանք՝ ի յարութիւն դատաստանաց։ Ինչո՞ւ անհաւանական թուի Քրիստոսի մօրը վաղվաղակի յարութիւնը և վերափոխումը։ Դաւաբանութեամբ մտածելով վերափոխման վրայ՝ Քրիստոսի կողմանէ իր մօր տրուած այդքան պատիւն չափազանցութիւն մը սեպուելու չէ, ոչ ալ պատճառ մը՝ երանելի կուսին տալու իր որդւոյն, աստուածամարդն Քրիստոսի, առանձնայատուկ միջնորդական պաշտօնը։ Նկատելով նաև թէ վերափոխման պատմութիւնը եթէ նոյն իսկ աւանդական ճշդութիւն մը ալ 'է, աւետարանչաց բացարձակ լռութիւնը կ'ապացուցանէ Տիրամօր ապրած կեանքին Աւետարանի գործի մէջ դեր մը, բաժին մը չունենալն ու անոր մահուան ու փոխման ալ մեր փրկութեան ու հոգեւոր կեանքի համար անկարեւորութիւնը։ Մտածել պէտք է սակայն թէ ո և է ծայրայեղութիւն օրինաւոր և օգտակար չէ։ Քրիստոնեաներէն ոմանք խիստ նուրբ ու վախկոտ խղճմտութեամբ կ'զգուշանան նոյն իսկ յարգական վայելուչ պատիւ մը, քաղցր յիշատակի զգացում մը՝ տածելէ հանդէպ Ս. Կուսին։ Փորձառաբար գիտեմ որ այդպիսեաց աչքին մարդեղութեան խորհուրդը կը նսեմանայ, չենք հաճիր երեւակայե՛լ մանկիկ Յիսուսը, զի կը զլանանք երեւակայել զայն գրկող մայրիկը և վերջապէս Քրիստոսի առանձին կեանքը, որ իր պաշտօնական կեանքի չափ չահեկան է մեզ։

Միւս կողմէն եւրոպացւոց Կաթոլիկներու նման Ս. Կոյսը գրեթէ Երրորդութեան կարգը դասելով Աստուածութեան չորրորդ անձնաւորութիւն մը կարգելն ալ աստուածահաճոյ պատիւ մը չէ, գիտնալով որ մարիամապաշտութիւնը արգելք է քրիստոսապաշտութեան, ինչպէս կը գտնենք Կաթոլիկ Եկեղեցւոյ անցեալ պատմութեանց և նոյն իսկ այսօրուան արարողութեանց մէջ, որոնց տխուր ազդեցութիւնը դժբախտաբար չափով մը կը տեսնուի նաև Հայ. Եկեղեցւոյ վրայ զանազան երեւոյթներով։

Անուրանալի է որ Հայ. Եկեղեցւոյ յանուն Ս. Կուսին ունեցած չարականներ, մաղթանքներ և ներբողականներ իբրեւ տօնային ժառանգութեան հնութիւններ անգին արժէք ունին և որչափ ծերանան այնքան աւելի պատուական են։ Բայց ինքնայայտ է որ անոնց պարունակութիւնը թէ՛ արդի և թէ՛ մանաւանդ ապագայ սերունդի հաւատալեաց և պաշտամանց մասը չեն կրնար կազմել։ Իմ խոնարհ մտածումս է թէ մեր սիրելի Փրկչին օրհնեալ մայրը անկարեւորութեան և պաշտելիութեան ծայրայեղութիւններէ ազատուած կենալու է երանելի Տիրուհին ամէն ազգաց։ Բանզի նա Հօր Աստուծոյ հովանաւորութեամբ պահպանուած, Ս. Հոգւոյն եկաւորութեամբ մաքրազարդուած ու Բանին մարմնառութեամբ և խնամեալ ընակութեամբ սրբագործուած աշխարհի Փրկչին ու յաւիտենական Թագաւորին մայր թագուհին է։ Ինձ դժուար չէ հաւատալ թէ անոր արգանդի մէջ «այլ ոչ ոք բնակեալ բայց Տէր Յիսուս միայն,» ուստի միշտ կոյս, միշտ սուրբ և անարատ մայրն է մեր Տեառն, արժանի բոլոր ի Քրիստոս հաւատացելոց խորին յարգանաց և երանութեան։ Ո և է մէկը կրնայ ուրիշ կերպ ընդունիլ. բայց, ի սէր մարդասէր և մայրասէր Յիսուսի, մի՛ չփոթեք մարդոց սիրտը այս ընտրեալ կոյսին դէմ յանդուգն ու կոշտ զգացում տածելու ծայրայեղութեան քշելով, ոչ ալ ծայրագոյն պատուոյ և պաշտաման առարկայ ընելով, որմէ ինքն չհաճիր հեզագոյն կուսից, խոնարհ աղախին Տեառն։

Նա թէ՛ վերափոխեալ լինի թէ՛ ոչ, հոգւով կը վայելէ իր Որդւոյն փառքն միշտ երանաւէտ և անպատում ճոխութեամբ։ Նա երգակից փառափանիչ մին է բոլոր փրկեալ հոգիներուն հետ, որոնք ցնծութեամբ կը մեծացուցանեն մարմնացեալ Փառաւորն։

Վերափոխման տօնին ու հանդիսադրութեանց առթիւ ինչ որ ամէնէն շահեկան խորհուրդը կրնայ լինիլ ճշմարիտ հաւատացեալին՝ աս է թէ «ամէն ով որ կը հաւատայ Յիսուս Քրիստոսի ու Անոր Հօր կամքը կը կատարէ, ոչ նուազ քան Ս. Կոյսը սիրելի է Աստուծոյ և թէ բոլոր Անոր արեամբ սրբուածներ պիտի վերափոխուին յերկինս ի փառս Յիսուսի, ոչ միայն ենն ամէն, այլ ցկեանս սուրբ տաճարներ եղած ըլլալով ամենասուրբ Երրորդութեանն։ Իցիւ թէ ամէնքս մեր մահուան երկանց մէջ կարենայինք Ստեփաննոսի պէս տեսնել Քրիստոսը կանգնած՝ վերափոխելու մեր հոգիները ու կարենայինք աղօթել ու ըսել, «Տէր Յիսուս, ընդունէ իմ հոգիս։» Ամէն։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—1908ի նաւային ելմտացոյցին մէջ յաւելումներ եղան, նոր զրահաւորներու շինութեանց համար։ 1908ին շինուելիք նոր փոքր մարտանաւերուն աշխատութիւնները պիտի դանդաղին՝ որպէս զի ուժ տրուի աւելի վեց մեծ զրահաւորներու, որոնք 1906ի ծրագրին մէջ նշանակուած էին, և որոնք պիտի աւարտին 1911ին։ 1908ի մէջ շինուելիք փոքր միութեանց թիւն է 93, որոնցմէ 32ը թորփիլահալած է, 61ը ընդծովեայ։ Ասոնց համար վարձ յատկացուած է 32 միլիոն, որուն երկու երրորդը ընդծովեաներու համար։ Պատերազմական այս նոր գործիքը առաջին տեղը կը գրաւէ Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան ժողքին մէջ և մեծ ջանքեր կ'ըլլան անոր զարգացման համար։ Բայց ընդծովեաներու շինութեան տեւողութիւնը շատ երկար է, որովհետեւ այն նաւահանգիստը որ հրաման ստացած է ընդծովեայ շինել, այն ձեւով կազմակերպուած է գործը որ յաջորդաբար կ'զբաղեցնէ զանազան մասնագիտութեանց գործաւորները։ Այս մեթոտը որ վարչապէս լաւ է, սա անպատեհութիւնը ունի որ նոյն ձեւով նաւերը սպասարկութեան մէջ կը դնէ իրարմէ խիստ հեռու ժամանակներու մէջ։ Այսպէս, 1905ին Շէրպուրի նաւահանգիստին հրաման տրուած է 12 ընդծովեայ շինել, ատոնցմէ 2ը ներկայ տարւոյն մէջ կ'աւարտի, 3ը 1908ին, 3ը 1909ին, 2ը 1910ին և 2ը 1911ին։ Ընդծովեաներու դրութեան մէջ առաջդիմութիւնը և փոփոխութիւնը արագ կը կատարուի, հետեւաբար խընդիր է թէ 1905ին յանձնարարուած ընդծովեայ մը 1911ին ուզուածը պիտի ըլլա՞յ։ Անգլիոյ մէջ, ուր իրաւ է թէ ճարտարական պայմանները նոյնը չեն, տարբեր ձեւով կը գործեն և ամէն փութկոտութիւն կը կատարեն սկըսուած ընդծովեաները աւարտելու համար։ Նոր շինութեանց ծրագրէն կը տեսնուի թէ 1907ին և 1908ին զգալի յաւելում մը պիտի ըլլայ ֆրանսական տորպիլին վրայ։ Նոյն տարւոյն մէջ պիտի աւարտին 1900ի ծրագրէն վեց զրահաւորներ որոնք ծառայութեան պիտի սկսին, Էրնէսթ Րընան և Ժիւլ-Միշըլէ զրահաւոր-յածանաւերը, 12 թորփիլահալած և 16 ընդծովեայ։ Ասոնցմէ դուրս դեռ նաւարաններուն մէջ պիտի գտնուին 53 մարտանաւ, որոնցմէ 6ը զրահաւոր, 2ը զրահաւոր-յածանաւ, 10 թորփիլահալած և 35ը ընդծովեայ։ Ասկէց զատ 15 նաւեր ալ նաւարան պիտի դրուին 1908ին, 10 թորփիլահալած և 5 ընդծովեայ։ Այս մարտանաւերուն իբր ծախք խնդրուած վարկերը կը հասնին 104 միլիոն Ֆր.ի, հետեւեալ բաժանումով.—

52	միլիոն	6	զրահաւորի համար,
22	»	4	զրահաւոր-յածանաւ,
12	»	32	թորփիլահալած,
18	»	61	ընդծովեայ։

Կը տեսնուի թէ վարկին կէսը պիտի յատկացուի միայն զրահաւորներուն։ Ասիկա չափազանց չէ, քանի որ Ֆրանսայի խորհրդարանը կամք յայտնեց չորս տարուան մէջ աւարտած տեսնել վեց զրահաւորները, որոնք 1910ի վերջը կամ 1911ի առաջին եռամսեային պատրաստ պիտի ըլլան։ Մնաց որ, կ'ըսեն ֆրանսական թերթերը, այս համեմատութիւնը պակաս է միւս ծովային անձրուտեանց ծրագրէն։ Նշանակելի է նաև որ մեծ ուժ կը տրուի ընդծովեաներու շինութեան, այնպէս որ 1908ին 104 ընդծովեայ պատրաստ պիտի ըլլայ։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ ՀՆԴԻԿՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ.— Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ ցաւալի անկարգութիւններ պատահած են Ուաշինկթընի նահանգին մէջ ... Ո՛չ միայն Ճափոնցիներուն և Չինացիներուն դէմ կ'ուղղուի, այլ սկսած է նաև Հնդիկներուն դէմ գործել։ Իրաւ է թէ լուրերը ցարդ որոշ բան մը չունին, սակայն կ'երեւի թէ վերջին ժամանակներս բազմաթիւ Հնդիկներ գաղթած են, որոնց մէկ մասը գործ ձեռք ձգած են ամերիկեան գործարաններու մէջ։ Կ'երեւի թէ այս միտումներուն դէմ տեղացիք պայքար մը կազմակերպած են գործածելով սովորական միջոցներ, որովհետեւ զրոյց տարածուած էր թէ Հնդիկները Ամերիկացի կիներ նախասէր են ճամբան և թէ[…]ութիւններուն մէջ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, մեծ յուզում մը ծագեցաւ Պէլլինկհէմի արուարձանին մէջ, ուր սա աղմուկները կը լսուէին «վռնտեցէ՛ք Հնդիկները»։ Բազմաթիւ ամբոխ մը գնաց ափ առաւ Հնդիկներու տուները և անկէց վռընտեց մարդիկը։ Դուռները կոտրեցին, յարձակեցան փնտռողներուն վրայ իրենց անկողնին մէջ, և շատեր ծանրապէս վիրաւորուեցան։ Ամբողջ գիշերը անկարգութիւններով չարունակուեցաւ և առտուն խուժանը քաղաքին դուրսի գործարանները գնաց և վռնտեց Հնդիկ պաշտօնեաները։ Այս շփոթութեանց հետեւանքով վեց Հնդիկներ հիւանդանոց փոխադրուեցան, 400 հոգի, կէս հագուած կէս մերկ ապաւինեցան բանտ և Քաղաքապետարան, ուր պաշտպանուեցան ոստիկաններէն։ 750 Հնդիկներ ճամբայ ելան դէպի Քանատայի սահմանագլուխը։ Այս հալածող մեթոտը նոյնն է Քալիֆորնիոյ մէջ ճափոնական և քորէական գաղթականութեան դէմ եղած գործադրութեանց մեթոտին հետ։ Ասոնք որ կը ճանչնան Հնդիկները գիտեն թէ անոնք կիներու դէմ նախատական ընթացքի մը մէջ չեն գտնուիր։ Ինչ որ պատահեցաւ Պէլլինկհէմի մէջ կրնայ մէկ օրէն միւսը պատահիլ նաև Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ, սա տարբերութեամբ որ զոհերը Ճափոնցիք պիտի ըլլան։ Բոլոր խնդրոյ առարկայ Հնդիկները բրիտանական հպատակ են, և բրիտանական իշխանութիւնք են որ ձեռք պիտի առնեն խնդիրը։ Այս լուրերը քաղուած են վստահելի աղբիւրէ։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԻԿ ՆՈՐ ԼԵԶՈՒ ՄԸ. —Ամէնէն աւելի տարածուած համաշխարհիկ դիւրին լեզուին՝ Էսբէրանթոյի նոր մրցակից մը կ'ելլէ։ Հեղինակն է Երֆուրթի Լիսէին ուսուցիչներէն Մ. Էրնսթ Պիրման, որ այդ լեզուին տուած է Նօվելաթին անունը։ Լայպցիկի մէջ հրատարակուած գրքոյկով մը հեղինակը կը փորձէ հաստատել թէ իր լեզուն ամէնէն նպատակայարմարն է իբր համաշխարհիկ օժանդակ լեզու մը, և ատոր համար նախ կը փորձէ Էսբէրանթոյին տոքը սահեցնել։

ԱԿՌԱՑԻ ՑԱՒ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ. —ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ.—Նորութիւն մը որ պիտի հետաքրքրէ ամէն ակռայի ցաւ ունեցողները, և պէտք է խոստովանիլ թէ արդի ժամանակներու մէջ ակռայի ցաւ չունեցող մարդ չկայ։ Ճափոնցի ատամնաբոյժը իր մատներովը կը քաշէ ակռաները։ Եթէ այսչափը չըաւեր, մտիկ ըրէք նաև մանրամասնութիւնները։ Ատամնաբոյժը ճարտարօրէն կը բռնէ իր հիւանդին գլուխը, կզակին անկիւնէն, այն ձեւով որ բերանը կը բռնաբարուի բաց մնալ, յետոյ միւս ձեռքին բթամատը և ցուցամատը մխելով հիւանդին բերանը և եթէ առիթը ներկայանայ վայրկեանի մը մէջ կը քաշէ հինգ, վեց և եօթը ակռայ։ Այս բանը անհաւատալի կրնայ երեւիլ, բայց դիւրաւ պիտի բացատրուի, երբ գիտնանք թէ ի՛նչ ձեւով ճափոնցի ատամնաբոյժները պատրաստուած են իրենց արհեստին։ Կակուղ փայտի կտորի մը մէջ փորուած են ծակեր, և ծակերուն մէջ ալ գամեր մխուած են, փայտը գետնուած է գետինը և ատամնաբոյժի աշկերտը իր փորձերը կը կատարէ իր բթամատով և ցուցամատով բռնել և քաշել գամերը իրարու ետեւէ, առանց փայտը խախտելու։ Այս մարզանքը կը սկսի նախ եղեւնի փայտերով, ետքը կաղնիով և յետոյ աւելի կարծր փայտերով։ Ամէն անգամ գամերը աւելի ամուր կը գամուին։ Երբ ատամնաբոյժի աշկերտը յաղթական կ'ելլէ վերջին փորձէն, իր արուեստին մէջ գործելու կարող։ Ահա թէ ինչպէս Ճափոն կը կրթէ իր ատամնաբոյժները և թէ ինչպէս ակռայի ցաւը կը դարմանուի հոն։

ՔՐՈՆԻԿ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ, երեք շաբթուան դադարէ մը ետք, երէկ առտու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ իր նիստը գումարեց Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Կրօն. Ժողովէն ներկայ էին Տ. Վահրամ Արքեպս. Մանկունի, Տ. Մովսէս Եպիսկ. Կէօմրիւկճեան, Տ. Ղեւոնդ Դուրեան և Տ. Գրիգորիս Պալաքեան վարդապետները։ Մկրեան Տ. Յովհաննէս, Տ. Սարգսեան Տ. Սահակ աւագ քահանաները, և Տ. Միքայէլ Աճեմեան և Տ. Գրիգոր Ճէզվէճեան քահանաները։ Իսկ Քաղ. Ժողովէն ներկայ էին. Ասնան Տիրան պէյ, Տքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, Վահան պէյ Սուրէնեան, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Տիգրան էֆ. Մամուլեան, և Տիգրան էֆ. Թօքաթեան։

1. Համագումար Անդրանիկ Եօնէքօրի կտակի գործադրութեան խընդիրը ուսումնասիրելու և համագումարին քրօջը կողմէ յարուցուած պահանջքի խնդիրը քննելու համար կազմուած Յանձնաժողովը իր պաշտօնը կատարած և տեղեկագիրը մատուցած էր։ Ժողովը ուշադրութեան առնելով սոյն տեղեկագիրը, ընդունեց և որոշեց գործադրութիւնը անոր եզրակացութեան և ըստ որում համագումարին քոյրը վարչութեան դիմելով ժառանգութենէն բաժին պահանջած էր, Ժողովը թէեւ հաստատեց որ ըստ օրէնքի իրաւունք չունի նա այդ տեսակ պահանջում մը ընելու, սակայն որոշեց որ, ըստ առաջարկութեան Յանձնաժողովոյ, իբր կամաւոր տուչութիւն, կտակէն գոյանալիք ընդհանուր արդիւնքէն % 25 տրուի, այն կարգադրութեամբ որ համագումարին քոյրն ալ դադրեցնէ քաղաքական իշխանութեան առջեւ իր ... դատէն։

2. Տ. Գէորգ արքեպս. Երէցեան, ըստ հրաւիրանաց Ժողովոյ ներկայանալով Ժողովին բացատրութիւններ տալու այն պարագաներուն վրայ, որոնց առջեւ ի վիճակի չէր տեսներ զինքն, անմիջական կերպով ընդունելու Կարնոյ առաջնորդական պաշտօնը։

Ժողովը նկատելով որ Տ. Գէորգ Սրբազան կամք չի յայտնէր անմիջապէս մեկնելու, և յառաջ բերուած պարագաներն ալ Կարնոյ առաջնորդական խնդրոյն հետ առնչութիւն չունին, և միւս կողմէ Կարնոյ Վիճակին եկեղեցական և կրթական գործերն ալ անհոգ թողուլը կրնայ տեղի տալ անպատեհութեանց, որոշեց Նոր ընտրութիւն կատարելու հրահանգը տալ։

3. Սեբաստիոյ գաւառական վարչութիւնը, առաջնորդական ընտրութեան տեղեկագիրը ղրկած էր, որմէ կ'երեւար թէ Արմաշու Դպրեվանքին փոխ-վանահայր Տ. Թորգոմ Ծ. վրդ. Գուշակեան առաջնորդ ընտրուած էր։ Ժողովը հաստատեց կատարուած ընտրութեան օրինաւորութիւնը։

4. Եւդոկիոյ առաջնորդական տեղապահ կարգուեցաւ Տ. Արտաւազդ վարդապետ։

5. Կեսարիայի առաջնորդական տեղապահ կարգուեցաւ Տ. Երուանդ վարդապետ։

6. Նոյնպէս Ժողովը որոշեց Երզնկայի Վիճակին առաջնորդական ընտրութիւնը կատարելու համար հրահանգ ղրկել։

7. Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդը յայտագիր մը մատուցանելով բացատրութիւններ տուած էր զանազան պատճառներուն վրայ, որոնք Սկիւտարի Եէնի Մահալլէի թաղին, միւս թաղերու (Սէլամիէ և Իճատիէ) հետ միացման դժուարութեանց տեղի կուտան և նիւթապէս չէին կրցած օգտակար ըլլալ միացումը և առաջարկած էր զատել նոյն թաղի եկեղեցւոյն և վարժարանին մատակարարութիւնը միւս թաղերէն։

Ժողովը ընդունեց այն առաջարկութիւնը և որոշեց նոյն Եէնի Մահալլէ թաղին անջատումը։ Ժողովը ...զատ զբաղեցաւ նաև կարգ մը ...րական խնդիրներով։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ստացած Օգոստ. 17 թուակիր նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ վանքին ելմտական վիճակը անգոհացուցիչ է։ «Դրամի չգոյութեան պատճառով ստիպուած են բարձր տոկոսով դրամ փոխել։ Նլմտից Տեսուչ Գայըգճեան Վ. հրաժարած է, ...ապէս անոր համար որ առանց իր գիտութեան զանազան չպայ ծախսեր կ'ըլլան և ինքը պատասխանատու ըլլալու համար. պատճառաբանեալ հրաժարագիր մը տուած է Տ. Յարութիւն Պատրիարքին։ Գայըգճեան Վրդ. միանգամ մը փորձեր է վերստանձնել պաշտօնը, բայց վերջը պարտքի յարաճուն պատճառով հրաժարեր է։

Նորընտիր Նլմտից Տեսուչ Գրիգորիս Վ.ի ընտրութիւնը չէ հաստատուած տակաւին, որովհետեւ այս վարդապետը համակարծիք չէ մէկ քանիներուն։ Նմանապէս չէ հաստատուած գանձապետ Ճանսուզեան Վ.ի պաշտօնը։

Առ այժմ մի միայն Տէրտէրեան Դաւիթ, Աճէմեան Սարգիս և Մովսէս վարդապետներն են որ Պ. Աւետիս հետ կը վարեն վանքին գործերը։

Տէրտէրեան Դաւիթ Վ.ի որդեգիրը՝ Ժառանգաւորաց վարժարանի աշակերտ Պ. Գալուստ եւրոպական համալսարան մը կ'երթայ։ Զգիտցուիր թէ վանքէն յանձնարարական տրուած է թէ յանուն վանքին պիտի չարունակէ ուսման ընթացքը. երկու պայման...

ԵԷՏԻԳՈՒԼԷԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐԸ

Սամաթիոյ Ազգատախնամի Տնօրէն Խորհուրդս շնորհակալութեամբ ստացած հետեւեալ բարեսէր անձանց նուէրները. — Վասմաշապուհ էֆ. Մանուկեան 216 ղշ., Ոմն ձեռամբ Կոմիտաս էֆ. Հալաճեանի 120, Ոմն ձեռամբ Մկրտիչ էֆ. Զարմայրի 60, Ոմն ձեռամբ Հրաչեայ էֆ. Քիւրքճեանի 20 ղշ.։

Ի դիմաց Տնօրէն Խորհրդոյ

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ

ԵՂԻՇԷ ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՄԻՀՐԱՆ ՔԱՎՈՒՔՃԵԱՆ

ՌԷՍՄԻ

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Հիւմը խըտմէթլէրինէ մէպնի Իզմիր Պէլէտիյէ Թապիպի Իզզէթլու Ապտիւլրահման Նուրէտտին վէ Ղուրէպա խասթախանէսի Թապիպի սանիսի Ալի Նուրէտտին պէյլէրէ Թէրֆիէն բիւթպէի Սանիէ սընըֆը միւթէմայիզի Թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—(Պաշտօնական Ձեկոյց.—Մարդահամարի կանոնագրին 72րդ յօդուածը կը տրամադրէ թէ ծնունդներու, ամուսնութեանց, մահերու, ամուսնալուծմանց և բնակայրի փոփոխութեան վերաբերեալ արձանագրութեանց և ատոնց յատուկ պատժական տրամադրութիւնները պիտի գործադրուին՝ մար

…

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿԸ. — Պաշտօնական Ձեկոյց

…

ուղեւորութեան յուշերը կը գրէ իր մայրենի լեզուով։ Նարկիլէ չատ սիրելուն, հետը նարկիլէ մը կը կրէ միշտ։ Քանի մը օրէն պիտի մեկնի շարունակելու իր ճամբորդութիւնը։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

11 Սեպտ. 1907

Ֆրանսական $3^0/_0$	(94.62)	94.62
Օսմանեան Միացեալ	(94.75)	94.80
Երկաթուղի	(165.50)	165.$^1/_4$
Պանք Օթթօման	(683).—	684.—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ 10 Օգոստ.— Ծիշտ կ'երեւի այն լուրը թէ Վիլհէլմ կայսր պիտի

…

ցաւ։ Երեք գումարտակներէ երեսուն զինուորներ միայն հիւանդ չեն։

ՊՐԻՒՍԷԼ.— Քոնկոյի ճարտարական և երկրագործական շահագործման համար Լէոբոլտ թագաւորին և Մր. Բիրբոնդ Մորկանի միջև կատարուած բանակցութիւնները յաջող ելք ունեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Նիւ Եօրքի Սակարանին փակման գիներուն վրայ առնուած աղէկ լուրերէն լաւ ազդուելով՝ Սակարանն աղէկ տրամադրութիւններու ներքեւ բացուեցաւ, բայց հրապարակին անձկութիւնը թոյլ չի տար աւելի առաջ տանիլ գինները։ Ֆրանս. Ռանդը աղէկ բացուեցաւ և գինն է 94.62։ Օտար թուղթերը ամուր են, մանաւանդ սպանիականները։ Ռիօ Դինդօ յուզեալ էր։ Պղինձի գնոյն 73էն 71ի իջնալուն վրայ. գինները 1850էն իջան 1830ի։ Գոլտ Ֆարմայըն հակառակ կապարի գնոյն 20.2 ստերլինի իջնալուն, 619ի վրայ է։ Լոնտոնէն լուր կը տրուի թէ հանքային թուղթերուն հաշուեյարդարութիւնը դիւրաւ կատարուեցաւ չափաւոր Ռըբօռներով, սակայն հանքային թուղթերը հանդարտ են։ Քոնսոլիտէն բարձր է, Նիւ Եորքի մէջ ամուր կը բռնուին երկաթուղիի թուղթերը։

ԻԼԱՆ

ՄԷԱՐԻՖ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Նիւմունէի Թէրագգը մէքթէպի տախիլ օլմագ իւզրէ 25 գալէմ էրզագ վէ ըամազանը չէրիֆէ այըտ լէվազըմ իլէ պիր սէնէլիք Հալէպ եաղը լէտէլ միւնագասա թալիպլէրի էօհտէսինտէ պըթթէգարրիւր իհալէյի էվվէլիյէլէրի քէշիտէ գըլընմըշ վէ իհալէյի գաթիյէլէրի տախի չէհրը հալը րումինին 30ընճը բէնչչէնպիհ կիւնիւնէ թաալիգ խըլընմըշ օլմաղլա, 100տէ 5 թէնզիլի իլէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզպուրտէ նիհայէթ սաաթ 30ա գատար մէճլիսը մէարիֆէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլընըր։

28 Աղըսթոս 323

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

29 Օգոստոս 1907

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	100.23
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	100 26
Երէկուան էն բարձր գինը	»	100.$27^1/_2$
» էն վար գինը	»	100.19

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	161.—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	160 $37^1/_2$
Երէկուան էն բարձր գինը	»	161.50
» էն վար գինը	»	160.—

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ.Ո.	44.—
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.$02^1/_2$
Միտիլլիի Պանքա		.—
Սելանիկի »	ֆր.	—.—
Քոմէրսիալ	Ա.Ո. Շիլին	8 03
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	59.—
» Օրտինէռ	»	56.—
Իզմիրի քարափ	»	586.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ.Ո.	4.20
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8.90
Ժիւխասնս Թրամվայ	»	4 $07^1/_2$
» պարտաթուղթ	ֆր.	470 —
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	317.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա.Ո.	17.$22^1/_2$
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	435.—
Թրանսվալ		51 50

ԾՈԽԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ծխական փոխառութիւն	ֆր.	237.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	418.—
» » »	Նոր Օ.Ո.	4.03
Լաւրիոմ	ֆր.	73 —

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	Ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.10
Անգլիական ոսկի	109.30
Բօլ	92.
Մէճիտիյէ արծաթ	107.25
» քառորդ	107.25
» մանրուք	104.20
Մէթալիք	100.
Պէշլիք	103.20
Ռուսլի թղթադրամ	8.65
Քրիմից	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք			Ղրշ.	109.$22^1/_2$
Բարիզի	»	»	ֆր.	22.$86^1/_4$
Վիէննայի	»	»	քուրոն	21.98
Պերլինի	»	»	մարք	18 69

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

10 Սեպտ. 1907

Ֆրանսական Ռանթ $3^0/_0$		94.65
Օսմ. միաց. գանս. $4^0/_0$ բաց.		94.67
» » »	գոց.	94.75
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	165.50
Ըէժիի պարտաթուղթ	»	444 —
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	685.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1177.—
Բարիզի Պանքա	»	1427.—
Աւստրիական Ռանթ	$4^0/_0$	—.—
Իտալական »	$5^0/_0$	88.05
Ռուսական » $5^0/_0$	1906	— —
Սպանիական արտ. փոխ.	$4^0/_0$	91 90
Գոլտ Ֆարմ Այըրն	ֆր.	619.—

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹԵՐԹՕՆԸ — 59 —
ԳՐԵՑ ԳՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՊԵՏՐԻ

ՎԱՅՐԱԳ ԿԻՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՄԱՐԱՆՈՑԻ ՈՃԻՐԸ

Ժ.

Ալպէր նամակին թանձրութենէն զարմացած կը շօշափէր զայն և կը խորհէր թէ, անիկա միայն նամակ մը չէր, այլ հաստը խաւաքարտի պէս առարկայ մըն ալ կը պարունակէր, ուստի նամակին պահարանը պատռելով, մէջէն լուսանկար մը ելաւ, որուն վրայ նայելով՝ Ալպէր,

— Զարմանալի բան, քովիս պատկերին կը նմանի, ըսաւ և դարձուց լուսանկարը որուն ետեւ գրուած մէկ երկու տողերը կարդալէ յետոյ։

— Ո՛հ, այս՛ ատրճան գուրգուրանք, չխաղը աղէկ, ասիկա ինծի ղրկուելուն նպատակը ի՛նչ է, արդեօք... հասկցա՛յ հասկցայ, երիտասարդ աղջիկը այս տեսակ բաները կը սիրէ, իր գեղեցկութիւնը ցոյց տալու համար, լուսանկարէն մէկ հատ մըն ալ ինծի ղրկեր է, ըսելով զայն վառարանին վրայ դրաւ, և,

—Անա չի սիրածիս մէկն ալ այս է, հօրս բոլոր հարստութիւնը ինծի ժառանգ մնալուն արգելիչ պատճառներէն մէկն ալ այս աղջիկն է, իմ ետեւէս ելած հասած և ժառանգութեանս կէսն ինծմէ յափշտակած է, ի՛նչ որ է, տեսնանք անգամ մը թէ ի՛նչ տղայական բաներ գրած է, ըսելով նամակին մէկ քանի տողերը կարդալէ վերջ։

— Այո՛, այս՛, ճիշտ ենթադրածիս պէս կարգ մը տղայական խօսքեր բանելով նամակը ձեռքին մէջ ճմլեց և գրասեղանին տակ գտնուած անպէտ թուղթերու յատուկ կողովին մէջ նետելով սպասաւորը կանչեց, հագնելիք հագուստները բերել տուաւ և հագուելով դուրս ելաւ։

* * *

Թողլով Ալպէրը որ դուրս ելնէ, անցնինք բուն եղերերգական տեսարանին։

Անտրէյի և Բոլինի ճաշած միջոցին Սօֆի կատարեալ չուսնկութեամբ կ'սպասարկէր։

Խեղճ Անտրէան բնաւ մտքէն չէր անցներ թէ իրեն համար լարուած էր որոգայթներուն ամենէն սոսկալին, որ թերեւս կեանքը պիտի արժէր։ Սօֆի նշանացի կը հրամայէր Բոլինի սև է անճարակ շարժումով մը կամ անկապ խօսքերով բան մը կասկել չտալ Անտրէյի, բայց Բոլին ամբողջ մարմնովը կը դողդղար, տախտակին վարանքը չէր փարատած և վայրկեանէ վայրկեան կը խորհէր փախուստի միջոց մը գտնելով խղճի խայթը փարատել։ Սօֆի աղջկան փարատած շարժումներէն ներքին անձկութիւնը կռահելով և միեւնոյն ատեն վախնալով որ ծրագիրը խափանելու միջոցներ կը խորհի, աղջկան տրամադրութիւնը փարատելու համար ուրախ երեւոյթով մը։

—Ինծի նայեցէ՛ք, սիրելի աղջիկներս յարեց, այդ ի՛նչ տեսակ կերակուր ուտել է, ատանկ բան չըլլար, խաղի ելլողը խաղալու է, ճաշի նստողը ճաշելու է, եթէ կերակուր ուտելու ախորժակ չունէիք, ինչո՞ւ համար սեղան նստաք, կերէք խմեցէք որ ես ալ հաճոյք զգամ, այն տեսակ երեւոյթ մը ունիք որ, իբր թէ երեք օր երեք գիշեր անքուն մնացած էք, ի՛նչ կը խորհիք, երկուքդ ալ խելացի գեղանի և երջանիկ էք, եթէ ձեզի ճանչցած չըլլայի առաջին պարագային այնպէս պիտի բերուէի խորհելու որ սէրը որբուկներով այրի ու անօթի մնացած էք։

Սօֆիի այս խօսքերը բնաւ ազդեցութիւն չէին ըներ Անտրէյի վրայ, խեղճ աղջիկը կը կարծէր որ անոնք լոկ Բոլինի ուղղուած էին, ինչ որ ճշմարիտ էր։ Անտրէա դաստիարակուհիին անձկութեան շարժառիթը իրենց տունէն մեկնած ըլլալու գծուգուրութեան կը վերագրէր, ուստի ինքն ալ իր կարգին միխիթարական քանի մը բառեր ըսած ըլլալու համար։

—Իրաւունք ունի տիկին Սօֆին, յարեց ծիծաղ մը փթթեցնելու անմեղունակ դէմքի վրայ, սիրելի դաստիարակուհիս, ինչո՞ւ համար այդ չափ տրտում տխուր երեւոյթ մը ունիք. ձեր բարերարուհին տիկին Սօֆի՝ արդէն յարմար պաշտօն մը գտած է ձեզի, եթէ մէկզմէկէ բաժնուելնուս ցաւը ունիք, այդ ալ կարելի է փարատել։ Ես կը խոստանամ շաբաթը մէկ երկու անգամ ձեզի այցելութեան գալ։

Սօֆի կրակոտ երեւոյթով մը, խօսքը Բոլինի ուղղելով։

—Տեսա՞ք, յարեց, օրիորդ տը Նօէլ ալ բաժնելու կը հաստատէ, քանի որ ձեզի համար աշխատողներ ունիք, ի՛նչ հարկ ուրեմն տրտմախառն արտայայտութիւններու. հիմակ ուտենք խմենք ու հաճոյք ըմբոշխնենք, տրտմութեան պարագային ալ կը տրտմինք։

Ետքը Սօֆի խօսքը Անտրէյի ուղղելով։

—Սիրելի օրիո՛րդ, յարեց, կը փափաքիմ որ ճաշի միջոցին մէկ երկու գաւաթ ալ գինի խմէք, ձեզի համար մասնաւորապէս Պօրտօի գինի առած եմ, ընաւ գլուխ չի դարներ, ընդհակառակն հաճոյք կը պատճառէ։

Այս ըսելով վայրագ կինը Օգթավի պատրաստած թմրեցուցիչ դեղէն լեցուցած գինիին սրուակը առնելով գաւաթ մը լեցուց բայց պէտք էր միեւնոյն սրուակէն Բոլինի ալ լեցնէր, եթէ փոխելու ըլլար Անտրէա տուգիւ պիտի վարանէր անկէ խմելու, հետեւաբար սատանութիւն մը խորհեցաւ, սրուակը յանկարծ սեղանին վրայ դրաւ։

Բոլի սրուակին պարունակութիւնը կռահելով սարսափէն քիչ մնաց պիտի մարէր։

—Ահ, յարեց Սօֆի այս իրիկուն լամբարնիս շատ գէշ կը վառի, և նստած տեղէն ցատկելով լամբարին քով գնաց գէշ վառելուն պատճառը հասկնալու համար, յետոյ իբր թէ չըլլալ կած ըլլար, կրկին սեղան նստաւ և ուրիշ սրուակ մը առնելով Բոլինի գաւաթը լեցուց։

(Շարունակելի)

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎ[illegible] Թ. [illegible]

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Ճէվամիի շէրիֆէ վէ խայրաթը սաւիրէ իչին միւպաեասընա լիւզում կէօրիւնէն 24500 աէտ միւխթէլիֆ իւլճիւսս գանտիլ իլէ 48 գալէմ մէճիւա վէ միգնարէ գուպպասը վէ հէրիվլէրի վէ գիւճիր ադըրս վէ մէճիւս իւլէրի իլէ չամաշըրխա վէ ճամ փէնճար վէ գօլա վէ սէհիւա վէ նէջաթիպան վէ սաիր լէվազըմըն մէճմուը 68000 ղը. աա թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան վէ շէհրը հալըրումիւն 29ընճը չարշէնպէհ կիւնիւնէ գատար 100 աէ 5 վէ իքի կիւն զարֆընտա աա 100 աէ 10 թէնզիլ իտիլիրսէ գապուլ օլընըպ իհալէյի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան, նօգսանը իլէ իթա իթմէք իսթէյէնլէրին 100 աէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աչչէլէրինի վէ եախօտ միւթէպէր վէ մուսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

25 Աղըսթոս 323 1—3

Ճէվամիի շէրիֆէ վէ խայրաթը սաւիրէ իչին 100 աէ 30ը իսթիմալ օլընմագ սըարուշէլթ քիւլչէսի վէ 100 աէ 70ի 130 պարընտա բաքափիմ օլմագ իւզրէ իմալ իթտիրիլէճէք 2500 քիլօ միգտար մօմըն պէհէր քիլօսը 10 ղը. աա վէ պագը ճէվամիի շէրիֆէյէ մէվճուտ օլուպ նօգսանլարը իքմալ իթտիրիլէճէք պալ մօմըլարընըն աա մա իմալիյէ պէհէր աթիգ գըյէսի 26½ վէ իւզէրլէրինէ վազ օլընաճագ բարաֆինին քէվլիւք պէհէր աթիգ գըյէսի 10 ղը. աա թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղընտան վէ շէհրը հալը րումիւն 30ընճը բէնշէնպէհ կիւնիւնէ գատար 100 աէ 5 վէ իքի կիւն զարֆընտա աա 100 աէ 10 թէնզիլ գապուլ օլունուպ իհալէյի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան, նօգսանլարը իլէ իմալ իթմէք իսթէյէնլէրին 100 աէ 10 նիսպէթինտէ թէէմին աչչէլէրինի վէ եախօտ միւթէպէր վէ մուսատտագ քէֆալէթնամէլէրինի համիլէն էյամը թաթիլիյէտէն մաատա հէր կիւն մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

27 Աղըսթոս 323 1—3

ՄԱԼԻԷ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Միւլթէզիմին վէ քէֆիլլէրինտէն պիթթէճէֆալլիւզ չէրախի մալիւմէ իլէ եսկիշէհիր գազասընտա միւգայէտէյէ չէզարըլտըղը մուգատտէմա իլան խուլէն 35 գըլթա էմլաք վէ արազինին շէհրը հալը րումիւն 30ընճը բէնշէնպէհ կիւնիւ իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճագ իւզրէ ապըլյա ալընտըղը մահալլինտէն պիլսիրիլմէքլէ, պունլարա թալիպ օլանլարըն միւտտէթը մուհարրէրէ զարֆընտա մահալլէրինէ վէ եախօտ Մալիյէ խազինէի ճէլիլէսինտէ աչար վէ բուսումաթ իտարէյի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 Աղըսթոս 323

ԽԱՐԻՃԻԷ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Տաիրէի ճէլիլէի Խարիճիյէտէ մէվճուտ 60 գատար սօպանըն թամիր ու թաճհիզլէրիյլէ մահալլէրինէ վազը վէ լիւզում կէօրիւլէճէք իւ պօրուլարընըն թէճտիտի մէվզիի միւնագասայա գօնուլտըղընտան վէ նիհայէթ իհալէն 4ընճի սալը կիւնիւ իհալէյի գաթիյէսի իճրա օլընաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն ճումա էրթէսի վէ սալը կիւնլէրի տաիրէի միւշարիլէյհաաա միւթէշէքքիլ խարէճ գօմիսիօնընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։ 3—3

Տաիրէի ճէլիլէի Խարիճիյէտէ իճրա օլընան թամիրաթ էսնասընտա սէօքիւլէն պագը ճամէքեան վէ չէրչիվէ վէ սաա գապալարը իլէ թաշ նէրտիվէն պասամագլարը վէ խըլա թաշլարը միւսիւլլի էնգազ իլէ քէսիքի վէ սաիր ճամը վէ ճամլըղ թօլապլար վէ գանարէ սանտալեալար վէ եազըխանէլէր վէ սաիրէ կիւպի էշեա պիլ միւզայէտէ թալիպլէրինէ ֆիւրուխթ օլընաճաղընտան, միւզայէտէ իթմէք իսթէյէնլէրին իլուլըն 3իւնճիւ բազար էրթէսի կիւնիւ սաաթ 5տէն 8է գատար տաիրէի միւշարիլէյհաատա միւթէշէքքիլ խարէճ գօմիսիօնընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

25 Աղըսթոս 323 3—3

ՏՕՔԹՕՐ ՖՈՒԱՏ ՍԻՒՐԷՅԱ ՓԱՇԱ
«ՇԻՖԱ» ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ
Գատըգիւղ, Քիւչիւք Մօտա
Սիւրէյա Փաշա փողոց

Այս հիւանդանոցը բաղկացած է արանց և կանանց յատուկ երկու տաղաւարներէ։ Տեղւոյն օդաւէտութեան աւելնալով բարւոք խնամքը, ցարդ 2000ի չափ հիւանդ դարմանուած են հոն։ Ծննդաբերութեանց համար մասնաւոր սրահ կայ։ Արտաքին հիւանդութեանց համար վիրաբուժական ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարուի յաջողութեամբ։ Վերահաս Սիւրէյա փաշա գիշերները հիւանդանոցը կը գտնուի։ Ամէն օր առտուները հիւանդանոցին մէջ և կէս օրէն ետքն ալ Պաղչէ-Գաբու, Աբիկ էֆ. Իւթիւճեանի դեղարանին մէջ հիւանդները կ'ընդունի և կը դարմանէ։ Աչքի, քիթի, կոկորդի, մորթային և ծննդական հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկներ կը գտնուին և հիւանդներու՝ փափաքած ծանօթ մասնագէտներն ալ կը հրաւիրուին։ 20—4

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Կ. Պոլիս, Գատըգիւղ. Մխիթարեան ճամբա

7ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Մասնագէտ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու ձեռամբ, տոհմային ուսումներէ և գիտական անհրաժեշտ ծանօթութիւններէ զատ, հիմնական կերպով կաւանդուին Հայերէն, Օսմաներէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն, և Գերմաներէն լեզուները՝ համաչափ խօսակցութեամբ (բրապիք), ինչպէս նաև Գծագրութիւն, Տնարարութիւն, Կար ու Ձև, Ասեղնագործութեան զանազան տեսակները (ձեռքով և մեքենայով), ձայնական և գործիական երաժշտութիւն, մասնաւորապէս Դաշնակ և Ջութակ։ Գիշերօթիկները կը վայելեն կատարեալ սնունդ և ընտանեկան անթերի խնամք, առողջապահիկ պայմաններու մէջ։

Բանակցութեան համար դիմել ի վարժարան առ Տեսուչն կամ առ Տեսչուհին։ Մանրամասն տեղեկութիւն կարելի է ստանալ նաև, Գշ. Եշ. Շբ. օրերը ժամը 5էն 9 դիմելով ի Գրատուն «ԳԱՐՈՒՆ», Մեծ Նոր խան, վերի յարկ, թիւ 55։

Աշակերտուհեաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 3 Բշ. օր։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
8—15

ԼԻՍԷ ՖՐԱՆՍԷ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՄԲ Պ. Ժ. ՖՕՌԻ

Աւետարական ուսմունք, պաշտօնական հաստատութեանց դրասենեակի գիտելիք, հայերէն և տաճկերէն լեզու. Բերայի դասերը պիտի սկսին 7/20 սեպտեմբերի. իսկ Գատըգիւղի մասնաճիւղինը 6/19ին նոյն ամսոյ։ 3—20

ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՍՒԵԼԻ ՔԱՆ 13,500,000 ՍԹՐԼՆ.
ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԱՆՁՈՒՄ ԵՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ 3,431,416
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԳՐ. ԸՆԿ.
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ
ՈՐ ԱՅԺՄ ՁՈՒԼՈՒԱԾ Է
ՌՕՅԸԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, ևն.։

Լանքաշիր միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կորուստ սրագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 13,512,807 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ
Լիվրբուլ, թիւ 1 ՆՈՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ
Լոնտոն, » 28 ԼՕՄՊԱՐՏ ՍԹՐԻԹ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԱԼՖՐԷՏ Վ. ՍԷԼԼԷՐ

Պոլիս. Չիչէք Բազար, Ալթըբարմագեան խան, թիւ 23-24
Փոխ-Գործակալ Էտիրնէի ՄԱԳՍՈՒՏ Յ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ
Դեռ ուրիշ գործակալութիւններ ունի, Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ 1—50

ՊՕՍԹՕՆ "ՀՈՒՏ,,Ի
ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐԸ
ԽԻՍՏ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ
ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ
ԵՐԵՍՆԵՐԸ ՈՉ ԿԸ ՊԱՏՌԻՆ ԵՒ ՈՉ ԿԸ ՃԱԹԻՆ

Մինչև հիմա հրապարակին վրայ ծախուած ամէն տեսակ լաստիկներու երեսներուն պատռելէն և չփխանալէն յարգոյ հասարակութիւնը դժգոհ ըլլալով, ներկայիս կուգանք վստահեցնել թէ՝ վերոյիշեալ մարդայով Ամերիկայի Պօսթօն քաղաքի հռչակաւոր «Հուտ» գործարանի լասթիկ կալօշները ո՛չ կը պատռին և ո՛չ ալ կը ճաթին, այս պատճառաւ է որ ամերիկական գնահատման արժանացած են. գերազանց ըլլալով միւս բոլոր գործարաններու արտադրութիւններէն Վերոյիշեալ գործարանին տարեկան 16 միլիոն զոյգ լաստիկ սպառելը իր ապրանաց տեսակին գերազանցապէս ընտիր ըլլալուն մէկ փայլուն ապացոյցն է։

Միակ ընդհ. մթերանոց Կ. Պոլիս Մէյտանճըգ փողոց թըքաստական եւ ճեռագրական վարչութեան նոր շէնքին ճիշդ դիմացը թիւ 14 ուր թէ՛ մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը ծախուի։ «ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ»

Ընդհ. Ներկայացուցիչ
ՍԵԼԵԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.

2—12

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՏԸՆՏԻՐՔ
ԱՐԴԻ
ՏՈՀՄԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷ
ԱՐՁԱԿ ԵՒ ՈՏԱՆԱՒՈՐ

ՄԻՋԻՆ ԵՒ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԿԱՐԳԵՐՈՒ ԵՐԿՍԵՌ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՀԱՄԱՐ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵՑ — Ա. Վ. ՍԻՐԵՒՆԵԱՆ

Սոյն ընտիր Դասագիրքը կը բովանդակէ նշանաւոր հայ Գրագէտներու եւ Բանաստեղծներու ամենագեղեցիկ արտադրութիւնները, գրական — քննադատական, դիցաբանական, գիտական, բառագիտական և այլ բազմաթիւ հմտալից ծանօթութիւններով։

Զատ Տոհմային Գրականութեան Թանգարան մ'ըլլալով սոյն դասագիրքն, այնպիսի ծրագրի մը հետեւողութեամբ շինուած է՝ որ մի և նոյն ատեն պատշաճի նաև Հայերէնէ Ֆրանսերէն թարգմանութիւններ ընելու։ Այս նպատակաւ փորձառու Հեղինակը դրած է բառերու և ասացուածներու մեծագոյն մասին Ֆրանսերէններն ալ ի գիւրութիւն աշակերտաց։

ՆԱՅԵՒ Ի ՎԵՐՋ Ունի Ցանկյուած մը Տաղաչափական Օրէնաց վրայ՝ ուր Ուսուցիչ-Հեղինակը, պարզ, կուռ ու համառօտ կերպիւ կ'աւանդէ Ոտանաւոր շինելու արուեստը բազմաթիւ օրինակներով։

Հեղինակը կէտ նպատակի ունեցած է բոլորովին զանց ընել անոր մէջէն Թարգմանածոյ կտորներն, եւ աւելի կարեւոր տեղ մը տուած անտիպ գրութիւններու։

Գիրքը կը բաղկանայ 200է աւելի մեծադիր էջերէ, չքնաղ թղթի վրայ տպագրուած։ Գինն է 6 Դհկ. և կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։ — Մեծաքանակ գնողներու կարեւոր զեղչ։

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Ռասիհիէ խան, 12.
Գալֆայեան Գրատուն։

ԻՒՐՈԼ [ՄԻԶԱԴԵՂ]

Բարիզի Շառլ Շանթօ քիմիական տունը՝ միզանցքի հիւանդութիւնները բուժելու համար Իւրօթրօբինէ, Պէնզօադ տը լիթինէ ու Պէնզօադ տը սուտ պատրաստած է ԻՒՐՈԼ անուն դեղը։ Ծանօթ է թէ Իւրօթրօբինը մէջին մարմինները լուծելու և մեղմեցնելու տալու անմիջական յատկութիւնն ունի։ Պէնզօադ տը լիթինը կը զօրացնէ Իւրօթրօբինին ազդեցութիւնը, անոր տալով նաև հակամանրէական յատկութիւն մը. իսկ Պէնզօադ տը Սուտն ալ հանդարտեցուցիչ ազդեցութիւն մը կ'ընէ։ Հետեւաբար ԻՒՐՈԼը կատարելապէս միզեցնող, հակամանրէական ու հանդարտեցուցիչ դեղ մըն է որ կը բուժէ թէ նոր սկսած և թէ հինցած միզանցքի բորբոքումները ու միզանցքի հիւանդութիւնները, երիկամունքի (գեղձի) բորբոքումն ու խիճերը, դժուարամիզութիւնն ու յաճախամիզութիւնը, հոդացաւի ու յօդացաւի լիմֆատիկութիւնները։ Այս վերջին երկու հիւանդութեանց և աւազախտի համար կրնայ գործածուիլ իբրև նախազգուշական միջոց։

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

ԻՒՐՈԼը պէտք է առնել օրը մէկէն չորս սուրճի դգալ, առտու իրիկուն, խառնելով զայն գաւաթ մը հասարակ կամ հանքային ջուրի մէջ։ Սուր հիւանդութեանց պարագային պէտք է առնել ամէն օր։ Քրոնիկ հիւանդութեանց, գլխաւորաբար աւազախտի պարագային դեղը պէտք է ութ օր շարունակաբար առնել, որմէ ետք դադրեցնել շաբաթ մը կամ երկու շաբաթ ու յետոյ վերսկսիլ։ Ցօղատապի, կամծուածի պէս քրոնիկ հիւանդութիւններու պարագային որոնք տարւոյն որոշ մէկ ժամանակին կը ծանրանան, որոշ միջոցէն մէկ երկու ամիս առաջ պէտք է սկսիլ ԻՒՐՈԼի գործածութեան մէկ մէկ սուրճի դգալը ծախուի բոլոր դեղարաններու[illegible]

ՍԻՄՈՆ — ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
ԸՆՏԻՐ ԳՐՈՒԱԾՈՑ

Մասն Ա. Հինգերորդ տիպ (1907) Գին 5 դահեկան — Նոյն, Բ. Մասն Չորրորդ տիպ (1906) Գին 7½ դահեկան

Տպագր. Վ. Մինասեան

Այս երկու մասերը՝ իրենց ընտիր հատուածներով՝ մեր դպրոցականներուն ամենէն սիրելի հատորներն եղած են իբր 20 տարիներէ ի վեր եւ իրենց այս նոր տպագրութիւններուն մէջ եւս աւելի նպատակայարմար կերպով նորոգուած ըլլալով՝ ջերմապէս կը յանձնարարուին ամեն դպրոցներու։

Կեդրոնատեղի վաճառման, Կ. Պոլիս, Հաճոփուլօ խան, 24

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՓԱՐԻԶ 9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	միլիոն ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	39	» »
Մինչև 1906ի վերջը հատուցուած վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի Ընկերութեան դրամագլուխ պահեստ գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որն որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալներուն։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. [illegible] աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ [illegible] ընկերութեան [illegible] Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամենէն աժան գիներով. օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՄ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ԵՒՆ., ԵՒՆ.։

Ընկերութեան Դրամատունն է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն — ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ղալաթիա, Սուլթան Համամ, Քեթէրիէ Օղլու Խանը
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

SOCIETA COMMERCIALE D'ORIEMTE
ԱՌԵՒՏՐ. ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
ԿԱԶՄՈՒԱԾ 1907 ՓԵՏՐՎԱՐ 19ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ
Վարչութեան կեդրոնատեղին ՎԵՆԵՏԻԿ (Քանբո Սան Բոլօ)
Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին. ԱԶԱՐԵԱՆ ԽԱՆ (Վոյվոտա փողոց

Զեղչ և գանձում առեւտր. թուղթերու, չէք և վարկագիր, փոխանակագիր Թուրքիոյ և Եւրոպայի ամէն քաղաքներու վրայ, գնում և վաճառում ամէն տեսակ արժեթուղթերու, փոխատուութիւն արժեթուղթերու վրայ և վերջապէս դրամական ամէն տեսակ գործողութիւններ։
ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՍՑԷ—COMMERCIALE